

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/511/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

208/2018. (IX. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. december 5-én előterjesztett **panaszát** a 2018. szeptember 27-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a N. városi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedés nem történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. november 21-én történt rendőri intézkedés (igazoltatás és ahhoz kapcsolódó ruházat és jármű átvizsgálása, valamint előállítás) miatt 2017. szeptember 1-én, postai úton panaszt terjesztett elő.

I.

A panaszos a fenti napon este 7 óra táján élettársával és közös kislányukkal utaztak hazafelé autóval, amikor egy baleset miatti forgalomeltereléskor rendőrök félreállították őket. Az intézkedő rendőrök elkérték a személyazonosításra alkalmas iratokat, átkutatták az autó belsejét, csomag- és motorterét, a panaszos táskáját és tárcáját.

Az igazoltatást követően az intézkedő rendőrök közölték, hogy a panaszos élettársát előállítják. A panaszos nem értette, hogy erre miért van szükség. Az egyik intézkedő rendőr, aki nem azonosította magát, elmondta, hogy a Cs. városi Rendőrőrsre viszik be a panaszos élettársát. A panaszos az élettársa után ment kislányukkal a rendőrőrsre, hogy ott várják meg, amíg az

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

élettársát szabadon engedik. A rendőrőrsön az intézkedő rendőrök kérték a panaszost, hogy a telefonját ne használja, megkérték továbbá, hogy várakozzon kislányával a rendőrőrs várójában. A rendőrőrsön azt a tájékoztatást adták, hogy várjanak, nemsokára vége az élettárs előállításának.

Este 9 óra körül a panaszost az intézkedő rendőrök megkérték, hogy fáradjon velük a táskájával, mert vizelet-mintát vesznek tőle. Amikor a panaszos közölte, hogy ő nem kíván vizelet-mintát adni, az intézkedő rendőrök „ráförmedtek”, hogy ne húzza az időt, működjön együtt. (A vizeletminta-vétel eredménye a panaszos elmondása szerint „negatív” lett.) A panaszost felkísérték az emeletre, alsóneműre kellett vetkőznie, ruházatát és táskáját átvizsgálták. (A panaszos elmondása szerint nem találtak nála semmit.) Ezt követően visszakísérték a panaszost és kislányát a váróba. A panaszos állítása szerint nem volt tisztában az intézkedés körülményeivel, azt „szörnyű”-nek jellemezte.

A panaszos kérte, hogy adjanak valamilyen papírt arról, hogy őt vizelet-minta adására kényszerítették. Elmondása szerint ekkor derült ki számára, hogy őt előállították. A panaszosnak elmondták az intézkedő rendőrök, hogy egy névtelen bejelentés miatt került sor a rendőri intézkedésre.

A panaszos és élettársa éjfél-fél egy óra tájt indultak haza. A panaszos „jogtalanak, igazságtalanak” érezte a vele szemben fogantatosított intézkedést.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszos az előállítás miatt a Rendőrkapitányságon panaszt tett, amelyről 2017. december 21-én elutasító határozat született.

E szerint a panaszost 21 óra 15 perckor állították elő, amely intézkedés ellen a panaszos panaszt tett, a panaszeljárást pedig a Rendőrkapitányság határozattal zárta.

2) A Rendőrkapitányságra tett névtelen bejelentésről szóló jelentés alapján elmondható, hogy 2017. november 21-én 16 órakor névtelen bejelentés érkezett, miszerint a panaszos és élettársa kábítószerrel fognak fogyasztani. A bejelentés szerint a panaszos és élettársa egy szürke színű, francia felségjelzésű rendszámmal ellátott BMW járművel érkeznek majd a kábítószerfogyasztás helyszínére.

3) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés az Állásfoglalás II. rész 1)-2) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

A panaszos és élettársa * francia felségjelzésű járművét – névtelen bejelentés alapján – félreállították.

A panaszos élettársát bekísérték a rendőrőrsre az ügy tisztázása idejére, ahol a váró helyiségben várakozott.

A panaszost nem a helyszínen, hanem a Rendőrkapitányságon állították elő 21 óra 15 perckor.

4) A Vizsgálati Osztály vezetőjének jelentése az Állásfoglalás II. rész 1)-3) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

A panaszos és élettársa igazoltatásakor az intézkedő rendőrök a „szabályozóknak” megfelelően jártak el: a napszaknak megfelelően köszöntek, azonosították magukat, majd közölték az intézkedés tényét és célját. Az igazoltatást követően a helyszínen a panaszos élettársát állították elő. A panaszost tájékoztatták az intézkedés alapjául szolgáló névtelen bejelentésről is.

5) Az intézkedő rendőrök által a panaszeljáráásban készített kiegészítő jelentése az Állásfoglalás II. rész 1)-4) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információt tartalmazza:

A panaszoson elvégzett mintavétel eredménye negatív lett.

6) A panaszos ügyében a Rendőrkapitányságon lefolytatott panasz eljárás előadója telefonon úgy tájékoztatta a Testületet, hogy a * számú, 2017. december 21-én kelt panaszt elutasító határozat ellen nem éltek jogorvoslattal, így az jogerőre emelkedett.

7) A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott egyéb dokumentumok (A panaszos élettársára és egy harmadik személyre vonatkozó rendőrségi, illetve nyomozati anyagok, Feljegyzés a panaszos Rendőrkapitányságon tett panaszáról, a panaszos előállítására, valamint annak kivizsgálására vonatkozó egyéb iratok) további, a jelen panaszügy elbírálása szempontjából releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A Testület vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részérenek kivizsgálására rendelkezik-e hatáskörrel.

A Rendőrkapitányság a * számú, 2017. december 21-én kelt eljárást befejező határozatával az előállítás ellen tett panaszt a Rendőrkapitányság vezetője elutasította. A Rendőrkapitányság tájékoztatása alapján a határozattal szemben jogorvoslattal nem éltek, így az a panaszügy elbírálásakor hatályos közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 73/A.§-a alapján jogerőre emelkedett.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

A rendelkezés alapján a rendőri intézkedések során megvalósuló jogsérelmek kivizsgálására és szükség esetén orvoslására az intézkedést foganatosító rendőri szervnek és a Testületnek (illetve a Testület eljárását követően az országos rendőrfőkapitánynak) a panaszos döntését megelőzően párhuzamos hatásköre van. A panaszos döntése ezt a párhuzamosságot megszünteti: amennyiben az eljárást foganatosító rendőri szervhez nyújtja be panaszát, döntésével megszünteti a Testület eljárási hatáskörét.

Tekintettel azonban arra, hogy a rendőri intézkedések során bekövetkező súlyos alapjogsértések mind az egyén, mind a társadalom szempontjából rendkívül káros következményekkel járhatnak, a jogalkotó lehetővé tette ennek a szabálynak az áttörését, és a Testület hatáskörének „visszaállítását”, amennyiben a Testület úgy ítéli meg, hogy az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak, és az eljárás átvételét maga a panaszos is kéri. Ez a lehetőség azonban csak a még folyamatban lévő rendőrségi panasz eljárások vonatkozásában áll fent.

Jelen panaszügy tekintetében az előállítás ellen emelt panasz alapján indult eljárást a Rendőrkapitányság határozattal befejezte, a határozat jogerőre emelkedésével pedig a panasz eljárás lezárult.

A Testület Eljárási Szabályzata (a továbbiakban: Eljárási Szabályzat) 14. §-ának (6) bekezdés aa) pontja alapján a Testület állásfoglalásában határozhat a panasz elutasításáról abban az esetben, ha a panasz elbírálására nincs hatásköre.

Tekintettel arra, hogy a panaszos rendőrségnél előterjesztett azonos tartalmú beadványa alapján az előállításra vonatkozóan már jogerős határozat született, a Testület az előállítás körülményeinek tekintetében hatáskörének hiányát állapította meg.

IV.

A panaszos sérelmezte az igazoltatás tényét és körülményeit.

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikke szerinti emberi méltósághoz való, VI. cikke szerinti személyes adatok védelméhez fűződő, valamint XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület első körben a Rendőrkapitányság rendőreinek intézkedési kötelezettségét vizsgálta:

A Rendőrkapitányságra a panasszal érintett napon 16 órakor névtelen bejelentés érkezett, miszerint a panaszos és élettársa kábítószer fogyasztására készülnek, és egy szürke, francia felségjelzésű rendszámmal ellátott *-vel fognak a kábítószerfogyasztás helyszínére menni.

A Testület rendelkezésére álló információk alapján elmondható, hogy a panaszos és élettársa * francia felségjelzésű BMW típusú járművét a rendőrök kiszúrták és félreállították, majd a panaszossal és élettársával szemben intézkedést kezdeményeztek.

Az Rtv. intézkedéskor hatályos 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A eset körülményeire a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatóak fel:

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 178. §-ának (1) bekezdése szerint, aki kábítószerrel természet, előállít, megszerez, tart, az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít, büntetett követ el. Ugyanezen § (6) bekezdése alapján, aki kábítószerrel fogyaszt, illetve csekély mennyiségű kábítószerrel fogyasztás céljából megszerez vagy tart, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt büntetendő.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át büntető hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, mivel a telefonos bejelentésben foglaltak felvethették a fent hivatkozott bűncselekmény elkövetésének rendőri intézkedés megkezdéséhez szükséges gyanúját.

A Testület megítélése szerint a névtelen bejelentés alapján a Rendőrkapitányság rendőreinek – a közrend védelme érdekében – intézkedési kötelezettsége keletkezett, így e tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához fűződő alapvető joga.

2) A Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának és az ahhoz kapcsolódó jármű- és ruházat-átvizsgálás körülményeit:

a) A helyszínen az intézkedő rendőrök a panaszost felszólították személyazonossága igazolására.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Tekintettel arra, hogy – az Állásfoglalás IV. rész 1) pontjában foglaltaknak megfelelően – a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett, a panaszos személyazonosságának tisztázása az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján szükségessé vált, így e tekintetben nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga.

b) A panaszos sérelmezte annak tényét, hogy a járműjének belsejét, motor- és csomagterét, valamint táskáját átvizgálták:

A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumokból (különösen az Állásfoglalás II. rész 4) pontjában ismertetett jelentésből) pusztán az derül ki, hogy a panaszossal szembeni igazoltatás a jogszabályi követelményeknek megfelelően zajlott.

Az igazoltatás során elvégzett jármű-, táska-, valamint ruházat-átvizsgálásra az Rtv. 29. §-a alapján lehetősége volt az intézkedő rendőröknek az alábbiak szerint:

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szerint rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja szükségessé teszi.

Jelen ügyben kábítószer birtoklása bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült föl.

A Testület megítélése szerint a névtelen bejelentés alapján keletkezett bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú az Rtv. hivatkozott 29. §-ának (6) bekezdése alapján megfelelő jogalapot biztosított az intézkedő rendőrök számára az igazoltatáshoz kapcsolódó jármű- és ruházat-átvizsgálás foganatosítására, így e tekintetben nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való jogából levezethető személyes integritáshoz való alapvető joga.

3) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök nem azonosították magukat, továbbá nem tájékoztatták őt a vele szemben folytatott intézkedés körülményeiről:

A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága alapján az intézkedő rendőrök a jogszabályoknak megfelelően jártak el: a napszaknak megfelelően köszöntek, azonosították magukat, majd közölték az intézkedés tényét és célját. A panaszost tájékoztatták az intézkedés alapjául szolgáló névtelen bejelentésről is.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének megfelelően az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint – a panasztételi lehetőségekről való tájékoztatási kötelezettségen túl – köteles szóban közölni az intézkedés tényét és célját is. Ugyanezen § (3) bekezdése alapján a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A Szolgálati Szabályzat ide vonatkozó 5. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdésének generális szabálya szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A Testület álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való jog alapvető jogállami követelmény, amelynek megfelelően a jogok érvényesítése olyan eljárás keretében kell, hogy történjen, amely megfelelő biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan állami döntésre. Természetes követelmény tehát a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése egy demokratikus jogállam esetében, hiszen az egyes emberekkel szemben az állam természetétől fakadóan mindig erőfölényes pozícióban van. Ennek megfelelően szükséges, hogy az államhatalom nevében eljáró személyek minden esetben teljes körű tájékoztatást adjanak az eljárás alá vont személyeknek a velük szemben folytatott eljárás körülményei, valamint az annak során őket megillető jogok, és az őket terhelő kötelezettségek tekintetében.

A panaszosi és rendőrségi álláspont között a fentiek alapján ellentmondás feszül, amelyet a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben nem állapítható meg a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét ügyben a rendőrkapitányság rendőreinek intézkedési kötelezettsége keletkezett egy bűncselekményre utaló névtelen bejelentés alapján, így a panaszost jogszerűen igazoltatták, valamint ennek keretében jogszerűen vizsgálták át járművét és ruházatát, így ezek tekintetében nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való, személyes adatok védelméhez fűződő és az emberi méltósághoz való jogából levezethető személyes integritáshoz való alapvető joga. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az intézkedő rendőrök nem azonosították magukat, továbbá nem tájékoztatták őt a vele szemben folytatott intézkedés körülményeiről, ám – a panaszosi és a rendőrségi álláspontok feloldhatatlan ellentmondása miatt – e tekintetben nem állapítható meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme.

A panaszosnak az előállítás körülményeire vonatkozó panasza tárgyában a Rendőrkapitányság jogerős határozatot hozott, így e tekintetben a Testület hatáskörének hiányát állapította meg.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantató szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. szeptember 27.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag